

Ψυχία Ξεροχρυσοστομικῆς Τραπέζης

Εμνήμη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τὴν ὁποία καὶ φέτος ἀξιωνόμαστε νὰ ἐπιτελέσουμε, εἶναι μία πλουσιοτάτη πνευματικὴ πανδαισία, μέ ἐστίατορα τὸν τιμώμενο Ἅγιο. Καί σ' αὐτὴν τὴν ἀδαπάνητη ἐστίαση, καλούμαστε ὅλοι ὡς συνδαιτημόνες, γιὰ νὰ κορέσουμε τὴν πείνα τῆς ψυχῆς μας, ἀφοῦ οἱ σύγχρονες συγκυρίες τῆς ἐνδοκοσμικῆς καὶ πρόσκαιρης –ἀκόμη– ζωῆς μας, δέν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀυξάνουν αὐτὴν τὴν πείνα, προσφέροντάς μας μόνο ξυλοκέρατα προστασίας – δῆθεν – ἀπὸ τὴν μαστίζουσα ὅλη τὴν οἰκουμένη ἀπειλή τῆς σωματικῆς μας ὑγείας. Κι ἔτσι, τὸ μέν σῶμα – δῆθεν – διατηρεῖται ἀπρόσβλητο ἀπὸ ἀσθένεια, ἐνῶ ἡ ψυχὴ μας «λιμῶ ἀπόλυται», σάν τοῦ ἀσώτου υἱοῦ.

Καί ὅπως ἀκριβῶς, σύμφωνα μέ τὴν Κυριακὴ σχετικὴ παραβολή, ἡ συνειδητοποίηση ἐκ μέρους τοῦ ἀσώτου υἱοῦ ὅτι «λιμῶ ἀπόλυται», τὸν ὀδηγήσε στὴν σωτηριώδη ἀπόφαση τῆς μετανοίας, («ἀναστάς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου»), ἔτσι καὶ ἡ ἐκ μέρους μας συνειδητοποίηση τῆς τωρινῆς πείνας καὶ πτωχείας μας, ὑψωμένων «εἰς τὴν νιοστήν δύναμιν», θά πρέπει, εἴπερ ποτέ καὶ ἄλλοτε, νὰ μᾶς ὀδηγήσει κι ἐμᾶς στὴν ὁδὸ τῆς μετανοίας.

Αὐτὸ ἐπιχειρεῖ – νοητῶς καὶ νοερῶς – ὁ τιμώμενος Ἅγιος Χρυσόστομος, ὁ κατ' ἐξοχὴν κήρυκας τῆς μετανοίας. Π' αὐτὸ, ὁ ὑποφαινόμενος σκέφθηκε νὰ σᾶς προσφέρει λίγα ψυχία Χρυσοστομικῶν παραινέσεων περὶ μετανοίας. Καί, ἀπὸ τὸ σχετικὸ «μέγα πέλαγος» αὐτῶν τῶν παραινέσεων, προτίμησε, τὰ ψυχία αὐτὰ νὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου «πρὸς Θεόδωρον μοναχόν, ἐκπεσόντα». Πρόκειται γιὰ ὑπέροχη προτροπὴ σὲ μετάνοια. Δέν ἔχει, νομίζω, σημασία τὸ γεγονός, ὅτι ἐγγραφή γιὰ ἓνα συγκεκριμένο πρόσωπο, τὸν μοναχὸ Θεόδωρο (γνωστόν τοῦ Ἁγίου), ὁ ὁποῖος, φθόνῳ τοῦ Διαβόλου, ἀπέβαλε τὸ Σχῆμα του. Στὸ πρόσωπο τοῦ Θεοδώρου ἀντικατοπτριζόμαστε ὅλοι οἱ ἐκπεσόντες ἁμαρτωλοί, κληρικοί-μοναχοί-λαϊκοί.

Ὁ λόγος, λοιπόν, τοῦ Ἁγίου, δέν παύει νὰ εἶναι καὶ σήμερον ἐπίκαιρος καὶ προτρεπτικός σὲ μετάνοια. Ἄλλωστε, «ὁ δοκῶν ἐστάναι, βλεπέτω μὴ πέση».

Ἀκολουθοῦν, κατ' ἐκλογή καὶ ἐπιλογή, ὀρισμένοι στίχοι ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς. (Δύο εἶναι οἱ σχετικὲς Ἐπιστολές, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητά προέκειται γιὰ μία καὶ τὴν αὐτὴ καὶ πρὸς τὸ ἴδιο πρόσωπο ἀπευθυνόμενη).

Πα τὴν οἰκονομία τοῦ χώρου τοῦ Περιοδικοῦ ἀλλά, γιὰ τὴν ἀδυναμία τῶν ἀγαπητῶν μας νεωτέρων Χριστιανῶν, πού ἀγνοοῦν τὴν ἀρχαία Ἑλληνική, γίνεται συγκατάβαση καὶ παραθέτουμε μόνο τὴ μετάφραση, μικροῦ ἀποσπάσματος, ἂν καὶ ἡ ὁμορφιά τοῦ Χρυσοστομικοῦ λόγου, μειώνεται κατὰ πολὺ μέ τὴ μετάφραση.

Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Πρὸς Θεόδωρον ἐκπεσόντα

«Δέν εἶναι φοβερόν τὸ νὰ πέσει ὁ παλαιστής, ἀλλὰ τὸ νὰ παραμείνει πεσμένος κάτω. Πολλοί ἐκ τῶν ἀρνηθέντων τὸν Χριστὸν λόγῳ τῆς δριμύτητος τῶν βασανιστηρίων, ἐπανώρθωσαν τὴν ἥπαν των μέ νέαν μάχην καὶ ἀπῆλθαν λαμβάνοντες τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου.

Ἄληθινά, ὀλισθηρὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀνθρώπινη φύση καὶ εὐκόλα πλανᾶται· εὐκόλα ὁμῶς καὶ ἀποχωρεῖ ἐκ τῆς ἀπάτης, καὶ ὅπως ταχέως πίνει,

ἔτσι καί εὐκόλα ἐγείρεται.

Καί ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ Δαυίδ, ὁ ἐκλεκτός βασιλεύς καί προφήτης, ἐνώ εἶχεν ἐπιτελέσει ἤδη πολλά κατορθώματα, δέν ἔπαυσε νά ἔχει ἀνθρώπινες ἀδυναμίες, ἀλλά διέπραξε μοικεῖα καί φόνο. Ἄλλ' εὐθύς ἔτρεξε πρὸς τόν ἰατρό καί ἄρχισε τήν διά φαρμάκων θεραπεία (ποῖα δέ εἶναι αὐτά; νηστεία, δάκρυα, θρῆνοι, συνεχεῖς προσευχές, συχνή ἐξαγόρευση τῆς ἁμαρτίας), καί ἔτσι μέ αὐτά κατέστησε τόν Θεόν εὐμενῆ, ὥστε νά ἐπανέλθει σπὴν προηγουμένη του ἀξία.

«Μήπως ὁ πίπτων δέν ἀνίσταται;» (Ἱερεμίου 8,4), λέγουν τά Θεῖα λόγια. Ἐσύ ὅμως (ἐάν ἀπελπισθεῖς καί δέν μετανοεῖς) ἀντιμάχεσαι καί ἀντιλέγεις πρὸς αὐτά τά λόγια· διότι τό νά ἀπελπισθεῖ κάποιος πού ἔχει πέσει, τίποτε ἄλλο δέν σημαίνει, παρά ὅτι ὁ πίπτων δέν ἐγείρεται.

Καί εἰς ἑσχατον γῆρας ἂν εἶχες ὑποστεί αὐτήν τήν πώση σου, ἀφοῦ θά εἶχες κάνει δηλαδή πολλά κατορθώματα καί θά εἶχες ζήσει κατὰ Χριστόν ὅλη σου τήν ζωή, οὔτε καί τότε θά ἦταν καλό νά ἀπελπισθεῖς, ἀλλά νά φέρεις στόν νοῦ σου τόν ἐπί τοῦ σταυροῦ δικαιοθένητα ληστή καί τούς ἐργάτες τῆς ἐνδεκάτης ὥρας, πού ἔλαβαν τόν μισθό ὅλης τῆς ἡμέρας.

Ὅταν κάποιος δέν θέλει νά βλάψει ὁ ἴδιος τόν ἑαυτόν του – διά τῆς ἀμετανοσίας καί ἀπελπισίας – κανεῖς ἄλλος ποτέ δέν θά κατορθώσει νά πράξει τοῦτο, ἀλλά εἶναι ἀπρόσβλητος.

Γιά τόν Χριστιανό ἓνα μόνον πρᾶγμα θεωρεῖται συμφορά, τό νά προσκρούσει στόν Θεό. Ὅλα τά ἄλλα, ὅπως ἡ ἀπώλεια χρημάτων, ἡ στέρνηση τῆς πατρίδος, ὁ ὑπέρ τῶν ἐσχάτων κίνδυνος, οὔτε κἂν θεωροῦνται δεινά.

Υπάρχει ἀνάσταση, ὑπάρχει κρίση, φοβερό κριτήριο μᾶς ἀναμένει, ὅταν ἐγκαταλείψουμε τόν παρόντα βίο. «Ὅλοι πρέπει νά παρασταθοῦμε στό βῆμα τοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορινθίους 5, 10). Δέν ἐξαγγέληκε ἄσκοπα ἡ ἀπειλή τῆς γεέννης, δέν ἐτοιμάσθηκαν ματαίως τόσα ἀγαθά. Δέν εἶναι δυνατόν, ὅταν μεταβεῖ κανεῖς ἐκεῖ, νά μετανοήσει. Κανεῖς ἀθλητής, ὅταν ἀποχωρήσουν οἱ συναθλητές του καί διαλυθοῦν οἱ θεατές, δέν μπορεῖ νά ξαναρχίσει τόν ἀγῶνα. Αὐτά νά σκέπτεσαι πάντοτε καί θά συντρίψει τήν ὀξεῖα μάχαιρα τοῦ ἐχθροῦ, μέ τήν ὁποία φονεύει πολλούς. Καί αὐτή ἡ μάχαιρά του εἶναι ἡ ἀπόγνωση, ἡ ὁποία, ὅσους νικᾷ, τούς κόπτεي τήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

Γι' αὐτό καί ὁ διάβολος μᾶς εἰσάγει στούς λογισμούς τῆς ἀπογνώσεως, γιά νά μᾶς κόψει τήν πρὸς τόν Θεόν ἐλπίδα, τήν ἀσφαλῆ αὐτήν ἄγκυραν, τό στήριγμα τῆς ζωῆς μας, τήν χειραγωγό τῆς ὁδοῦ πού ὀδηγεῖ πρὸς τόν οὐρανό, τήν σωτηρία τῶν ἀπολλυμένων ψυχῶν. Ὁ ἀκάθαρτος αὐτός λογισμός (τῆς ἀπογνώσεως), πού σάν ζυγός κάθεται ἐπάνω στόν αὐχένα τῆς ψυχῆς, μέ τό νά τήν ἀναγκάζει νά σκύβει πρὸς τά κάτω, τήν ἐμποδίζει νά ἀνυψώσει τά βλέμματά της πρὸς τόν Δεσπότην της (Θεόν). Καί μόνον ἄνθρωπος γενναῖος καί θαυμαστός θά μπορούσε νά συντρίψει αὐτόν τόν ζυγό καί νά ἀποδιώξει τόν δῆμιό πού κάθεται ἐπάνω του..... Ὁ πονηρός, μόλις ἀντιληφθεῖ ὅτι βαρυνόμεστε σπὴν συνείδηση λόγω κακῶν πράξεων, ἔρχεται καί αὐτός καί μᾶς προσθέτει τόν λογισμό τῆς ἀπογνώσεως, ὁ ὁποῖος καί εἶναι βαρύτερος ἀπό τόν μόλυβδο. Καί, ἐάν τόν παραδεχθοῦμε (τόν λογισμό), τότε καί' ἀνάγκην, ἀφοῦ παρασυρθοῦμε ἀμέσως λόγω τοῦ βάρους του πρὸς τά κάτω καί ἀποσπασθοῦμε ἀπό τό σχοινί τῆς ἐλπίδος, θά κατέλθουμε στό βάθος τῶν κακῶν.

Μόνον νά μὴν ἀπελπισθοῦμε, μήτε νά ἐμποδίσουμε τήν ἐπιστροφή. Διότι αὐτός πού καταλήφθηκε ἀπό τήν ἀπελπισία, καί ἂν ἀκόμη διαθέτει ἀπειρη δύναμη καί προθυμία, μάταια τίς κατέχει».

Μοναχός **Νεκτάριος**

Κελλίον Μπουραζέρη – ΑΓ. ΟΡΟΣ